

Starte TreeDraw fra WinFamily

TreeDraw WinFamily Edition er designed for å kunne startes fra WinFamily, men kjører også som et helt selvstendig program (for import av eksterne [GEDCOM](#) filer).

Klikk på "Familietre"-knappen i WinFamily eller velg "Vis" – "Familietre" fra menyen. Nå vil du se en liste over alle personer i din database samt noen valgmuligheter. Velg hva slags grafisk utskrift du vil ha under "Alternativer" til venstre og velg den person du vil ha som utgangspunkt for utskriften. Klikk "Lag Familietre" for å starte TreeDraw.

Hvordan importere et tre

Denne innføring omhandler import av eksterne GEDCOM-filer.

Du har behov for filen "Sample.ged" som ble importert sammen med programmet.

Emner: Sette importalternativer, importere et tre.

TreeDraw er laget for å importere data fra programmer som lagrer genealogiske data. Når du lager et tre i WinFamily, blir det automatisk laget en Gedcom-fil som TreeDraw så leser inn.

Det er flere etapper å gjennomføre for å importere et tre til TreeDraw.

- 1) Sett standardinnstillinger som hvilke data du vil ha med i treet, linjestiler, tegnssett osv., Disse innstillingene blir stående til du selv endrer dem igjen.
- 2) Velg hvilken type tre du vil ha; etterkommer, ane eller sol.
- 3) Velg Gedcom-filnavnet.
- 4) Velg personen som skal være hovedperson i treet, treet's layout og andre alternativer.

1) Oppsett av standard importalternativer

Før du importerer ditt første tre bør du sjekke, og eventuelt modifisere standardinnstillingene som forteller TreeDraw hvordan data skal importeres. Følgende innstillinger påvirker det importerte diagram...

Grafiske innstillinger

Klikk "[Alternativer](#) | [Egenskaper](#) | [Importer grafikk](#)" for å gjøre endringer. Det er her du setter stil på tekst, linjer osv. som brukes når et tre skal importeres.

Skrifttyper

Klikk på den tilhørende knapp for å justere skrifttype for Navn, Persondetaljer og Ekteskapsdetaljer. Treet vil se best ut om du holder alle disse i samme størrelse, men du kan gjøre dem forskjellige om du vil. En endring av disse skrifttypene vil ikke endre standardinnstillingen i "Format | Tegn" for manuelt innskrevet tekst.

Teksttilpasning

Klikk "Venstre", "Sentrer" eller "Høyre" for å endre justeringen av importert tekst. Disse innstillingene vil også påvirke hvordan TreeDraw justerer hver person/detalj-blokk.

Tekstbryting

Klikk "Tekstbryting" for å endre om TreeDraw automatisk skal skifte linje mellom ord når du skriver en lang linje tekst. Å ha denne funksjonen aktiv er normalt det beste.

Du kan også sette maksimumsbredde for brutt tekst ved å justere tallet i "Tekstbredde". Lengden på brutte tekstelementer kan alltid endres senere ved å endre størrelsen på elementet, men det er fornuftig å kunne begrense bredden under import for å redusere størrelsen på treet.

Inkluder tekst i statistikk

Du kan legge til din egen personlige tekst til statistikkrammen i et importert tre her. Ønsker du ingen tekst sletter du alt som står her.

Linjestiler og farger

TreeDraw bruker tre typer linjer når et tre importeres. "Normal"-linjer forbinder foreldre og barn, "Ekteskap"-linjer brukes kun når en person har flere ekteskap og "Sannsynlig" brukes når linken mellom en forelder og et barn kun er sannsynlig og ikke garantert. For å endre linjetype, klikk boksen for den linjetyper du vil endre for å åpne for endring. En endring av linjestil her vil ikke påvirke den linjestil som er satt standard i "Format | Linjestil".

Rammestil og farger

Hvis du vil ha rammer rundt teksten i ditt tre eller importerer en sol kan du bruke "Rammestil"-innstillingen for å endre stilen og fargen på boksrammen. Klikk på "Disposisjon"-knappen for å endre linjestilen eller fargen på boksrammen. Klikk på "Fyllfarge"-knappen for å endre farge på boksbakgrunnen. Velg "Mønster" på fyllfargen.

Datoformat

Du kan velge hvordan TreeDraw skal formattere importerte datoer; det spiller ingen rolle hvilken format datoen var originalt.

Klikk på "Alternativer | Egenskaper | Datoer" og velg et datoformat. Du kan også velge å endre skilletegnet eller om du ønsker ledende "0"-tall for datoer under 10.

Du kan også endre hvordan måneds- og dagsnavn skrives ved å endre teksten. Endringene du gjør kan ses i eksemplene til høyre for datoformat.

Hvis du arbeider med gamle datoer (1700-tallet og tidligere), bør du passe på å sette riktig dato for overgangen fra Juliansk til Gregoriansk kalender slik at ukedagene blir riktig. I Norge var siste Julianske dato 18 Feb 1700 og første Gregorianske dato 1 Mar 1700.

Bytt tekst

TreeDraw kan automatisk finne og bytte tekst under importen. Dette er f.eks. nyttig hvis du har gjentakende lange stedsnavn som du vil ha forkortet for at treet skal se bedre ut. Klikk "Bytt tekst"-arkfanen for å legge inn tekstbytting.

Ekstra importfelder

Hvis du ønsker å importere ytterligere felter fra en GEDCOM-fil som ikke har tilhørende felter i TreeDraw's standard midlertidige database (den som brukes til import av "GEDCOM-filer), så kan du selv legge til dine egne felter for å importere ønsket informasjon; f.eks "Yrke". Klikk på "Alternativer | Egenskaper | Importer felter" for å legge til felter. Ingen egne felter er lagt inn som standard.

GEDCOM importfelder

Disse innstillingene forteller TreeDraw hvilke data som skal hvor når du importerer et tre. Du kan også definere hvilke indikatorer (f., d., e. osv) du ønsker å bruke. Klikk på "Alternativer | Egenskaper | GEDCOM" for å endre disse innstillingene.

Juster til rutenett

Funksjonen "Juster til rutenett" er standard "på", hvis ikke bør du slå den på før du importerer. Klikk på "Alternativer | Juster til rutenett" for å slå funksjonen av og på. Slår du på rutenett før du importerer et tre vil alle importerte elementer bli justert til rutenettet og alle linjer vil starte og begynne i et kryss. Dette vil gjøre det lettere å flytte rundt på elementer etter import.

2) Velg tretype

For å starte import av et etterkommertre, klikk "Fil | Importer | Etterkommertre",
For å starte import av et anetre, klikk "Fil | Importer | Anetre",
For å starte import av en sol, klikk "Fil | Importer | Sol".
Merk at anetrær og soler kun inneholder aner i direkte linje; ingen onkler, tanter osv.
Klikk "Fil | Importer | Etterkommertre" for å fortsette innføringen.

3) Velg GEDCOM-fil å importere

Du skal nå velge den GEDCOM-fil du vil importere, velg filen "Sample.ged", klikk "Ok".

Du får nå opp en oversikt over det som importeres. Sjekk at "Filhode detaljer" viser Source system: WinFamily og File creation date: 03/01/2007. Klikk så "Fortsett".
Nå blir resten av informasjonen i filen importert. Er det noen feil kan du se dem ved å klikke knappen "Feil", men i denne filen er det ingen feil, så du kan bare klikke "OK".

4) Valg av hovedperson, layout og alternativer

Du får nå opp vinduet "Importer etterkommertre fra Sample.ged" med en liste over alle personene i den importerte GEDCOM-filen.

I feltet "Oppsett" kan du justere retning og sentrering av treet. Når du endrer en innstilling vil du se at det lille treet endrer utseende. For denne innføringen kan du sette valgene "Utvid generasjoner | Vertikal" og "Tilpass tre | Sentrer".

Personlisten i dette bildet er standard sortert etter etternavn. Hvis du vil sortere etter et annet kriterium kan du klikke ønsket kolonnetittel. Noen av kolonnene gir deg også mulighet til å søke etter en bestemt person ved å skrive i feltet under personlisten.

Når du importerer data fra en WinFamily GEDCOM-fil vil en persons "ID" være det samme som i WinFamily, For andre GEDCOM-filer blir "ID" generert vilkårlig.

Vi vil at personen Thomas GORDON [P7] skal være hovedperson i vårt tre. Finn derfor denne personen i listen og gå videre ved å klikke "OK".

(Du kan gjøre andre innstillinger i dette vinduet, med i denne innføringen bruker vi dem ikke.)

Siden vi har slått på "Tilpass til rutenett"-funksjonen får vi nå spørsmål om vi ønsker å endre rutenettets høyde så det passer til det importerte tegnsettet; Klikk "Ja".

Dette gjør den vertikale avstanden mellom tekstelementer lik linjeavstanden i et flerlinjet tekst-element slik at to separate elementer kan se ut til å være ett fortløpende element.

Etter en stund vises det importerte treet. Legg merke til at alle elementer har små grå "firkanter" rundt seg. Dette betyr at alle elementer nå er "valgt".

TreeDraw vil ALLTID merke ALLE elementer i et nytt importert tre som aktive. Dette er for at det skal være lett å flytte hele det importerte treet rundt i arbeidsområdet.

Dette er funksjon som er nyttig når du importerer flere trær til det samme arbeidsområdet.

Innføring i bruk av arbeidsområdet

For å starte innføringen, klikk "Fil | Åpne" og velg filen "Sample.tdr"; Klikk "Åpne".

Emner: Flytte rundt i arbeidsområdet, zoom inn og ut, velge elementer, flytte elementer, legge til linjer og former, legge til tekst, redigere tekst, legge til bilder og redimensjonere elementer.

Hvis du ikke har åpnet den, klikk "Fil | Åpne" for å åpne filen Sample.tdr. Hvis treet ikke er synlig, klikk "Ctrl-A" for å velge alt og deretter "Ctrl-N" for å velge normal visning, dette gjør at treet vises på skjermen. Venstreklikk utenfor alle elementer for å favelge dem.

Flytte rundt i arbeidsområdet

Du vil se at TreeDraw ikke har standard rullefelt for å flytte rundt i arbeidsområdet. Dette er fordi arbeidsområdet kan være stort. TreeDraw har derfor mer allsidige kontroller som gjør deg istand til å rulle i alle retninger, ikke bare horisontalt og vertikalt.

Hold nede venstre museknapp og beveg musen for å flytte hele arbeidsområdet, musepekeren vil endre seg til

Du kan også velge en annen måte å flytte på ved å velge "Vis | Visningskontroll".

Zoom inn og ut

Rull til du finner bildet i eksempeltreet. Hold musen over bildet og trykk venstre museknapp. Du vil nå se fire små firkanter i bildets hjørner, noe som indikerer at bildet er "aktivt". Det er smart å gjøre dette før du bruker "Zoom"-funksjonen. Dette vil holde det valgte element sentrert i arbeidsområdet. Uten et "aktivt" element vil du oppleve at treet kan "forsvinne" ut av skjermen når du bruker "Zoom"-funksjonen.

Klikk "Zoom ut"-knappen i menylinjen. Du kan nå se mer og mer av treet og alle elementer har blitt nedskalert. Du kan fortsette å klikke "Zoom-ut"-knappen for å Zoome lengre og lengre ut.

Legg merke til at hver gang du trykker knappen så vil "Zoom"-faktoren i statuslinjen nederst endre seg. En faktor på f.eks. 50% indikerer at treet vises i halv størrelse.

Gå tilbake til full størrelse ved enten å klikke "Normal visning"-knappen , ved å klikke "Ctrl-N" eller ved å klikke "Zoom inn"-knappen inntil "Zoom"-faktor viser 100%.

Har du rulleknapp på musen din, kan du også bruke denne for å Zoome inn og ut. Klikker du rulleknappen går treet tilbake til normal størrelse.

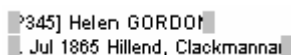
Velge elementer

Vi har allerede vist at du kan velge enkeltelementer ved å klikke dem. For å merke elementer må du først sørge for at du bruker pekeverktøyet . Du kan velge dette ved å klikke høyre museknapp hvor som helst i arbeidsområdet.

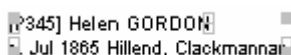
Hvis du vil velge mer enn ett element kan du holde nede "Shift" og klikke hvert element etter tur. En annen måte er å bruke "klikk og dra". Hold nede venstre museknapp uten at musen ligger oppå et element. (Det er viktig at musen ikke ligger over et element da dette vil føre til at du "velger" elementet.) Flytt nå musen (med venstre knapp inntrykket) slik at du lager en ramme rundt de elementene du vil velge. Når du slipper museknappen vil elle elementer som befinner seg innenfor rammen bli valgt.

Valgte elementer markeres med små firkanter kalt "håndtak". Når kun ett element er valgt kan du endre størrelsen på det ved hjelp av håndtakene.

Valgte elementer vil se ut slik:

 [?345] Helen GORDON
Jul 1865 Hillend, Clackmannan

eller slik:

 [?345] Helen GORDON
Jul 1865 Hillend, Clackmannan

Flytte elementer

Når elementer er "aktive" kan du flytte dem ved å klikke dem med venstre knapp og "trekke" dem til den posisjonen du ønsker før du slipper knappen.

Under flytting av et element vil du kun se elementet markert som en prikket ramme, selve elementet flytter seg ikke før du slipper knappen.

Hvis "Juster til rutenett" er slått på vil rammen "hoppe" fra et rutekryss til det neste.

Legge til linjer og former

Du kan legge til ekstra linjer, rektangler og sirkler til treet. Dette gjør du ved å velge ønsket verktøy fra menyen. Plasser musen der du vil en linje eller annen form skal starte og klikk venstre knapp. Flytt musen til formen har den størrelse du ønsker og slipp knappen.

For å velge pekeverktøyet igjen (når du er ferdig med å lage en linje eller form), høyreklikk hvor som helst i arbeidsområdet.

Legge til tekst

Du kan også skrive inn ekstra tekst i treet. Velg "Verktøy | Tekst" eller klikk tekstknappen . Klikk i arbeidsområdet der du vil teksten skal starte for å få frem en tekstramme. Når du er ferdig å skrive trykker du "Retur"-knappen på tastaturet. (Hvis du vil ha ny linje i teksten må du holde nede "Shift" når du trykker "Retur".)

For å avbryte innskriving av tekst kan du trykke "Esc" på tastaturet. For å velge pekeverktøyet igjen (når du er ferdig med å skrive inn tekst), høyreklikk hvor som helst i arbeidsområdet.

Redigere tekst

Dobbeltklikk et eksisterende tekstelement for å redigere det. Finn personen "[P337] James GORDON" i eksempel-treet, like til høyre for bildet. Klikk på navnet. Legg merke til at noen av "håndtakene" som vises er grå firkanter mens andre er grå rammer, dette betyr at teksten er en del av en gruppe. Du kan ikke redigere tekst som er del av en gruppe. Klikk "Rediger | Avgrupper" eller bruk "Avgrupper"-knappen i menyen. Alle håndtakene er nå grå og viser at elementene ikke lenger er del av en gruppe, men at det nå er mer enn ett aktivt element. Venstreklikk nå under "b. Jun 1872 Clackmannan" for å gjøre elementene inaktive. Du kan nå dobbeltklikke "[P337] James GORDON" for å redigere teksten.

Legge til bilder

Det er to fremgangsmåter for å legge til bilder i treet.

Den første måten er å "klikke og dra" en bildefil fra Windows Explorer eller annet sted på din datamaskin og "slippe" den i arbeidsområdet i TreeDraw. Når du slipper filen i TreeDraw får du opp en ramme som du så plasserer på ønsket sted ved å klikke den med musen og trekke den på plass. Når du slipper museknappen vil du så se bildet komme frem.

Den andre måten er å bruke "kopier" og "lim inn" funksjonen i Windows. Når du velger "Lim inn" i TreeDraw får du opp en ramme som du så plasserer på ønsket sted ved å klikke den med musen og trekke den på plass. Når du slipper museknappen vil du så se bildet komme frem.

Redimensjonere elementer

Du kan endre størrelse og form på alle elementer i treet ved på bruke "håndtakene".

Klikk bildet i eksempeltreet for å gjøre det "aktivt". Plasser så musen over et av "håndtakene" og hold venstre museknapp. Trekk så musen for å endre form eller størrelse på bildet. Hvis du vil at bildet skal holde sin form (høyde i forhold til bredde) skal du holde høyre museknapp istedetfor venstre når du endrer størrelsen.

Hvis "Juster til rutenett" er slått på vil bilderammen "hoppe" fra et rutekryss til det neste.

Skrive ut et tre

Emner: Sideoppsett, velge sider å skrive ut, skrive ut tre.

Hvis du ikke har åpnet den, klikk "Fil | Åpne" for å åpne filen Sample.tdr. Hvis treet ikke er synlig, klikk "Ctrl-A" for å velge alt og deretter "Ctrl-N" for å velge normal visning, dette gjør at treet vises på skjermen. Venstreklikk utenfor alle elementer for å fravelge dem.

Sideoppsett

Før du skriver ut bør du sjekke at sideoppsettet er riktig for din skriver. Klikk "Fil | Sideoppsett" for å få frem vinduet for å justere sideoppsettet.

Skriverinnstillinger

Her vises valgt skriver og papirkilde. Hvis du vil endre dette klikker du "oppsett"-knappen.

Mål

Her velger du om du vil arbeide i mm(millimeter) eller tommer(inches).

Sidestørrelse

Eksempeltreet er utformet for å skrives ut på et standard A4-papir. Hvis ditt papir har en annen størrelse kan du velge riktig størrelse med rullemenyen. Finner du ikke riktig papirstørrelse, kan du skrive inn målene på ditt papir i "Bredde"- og "Høyde"-rammene.

Orientering

Velg "Vertikalt" eller "Horisontalt" for å fortelle din skriver hvilken retning på papiret treet skal skrives ut. Eksempeltreet er utformet for å bli skrevet "Horisontalt".

Marger

Pass på at margene er større enn din skriters skriveområde. TreeDraw vil også sjekke dette automatisk når du klikker "OK"-knappen.

Bunntekst

Det er flere ting du kan velge å ta med i bunnteksten på hver side. Pass igjen på at du holder deg innenfor din skriters skriveområde. Det er normalt best å skrive bunnteksten nedenfor bunnmargen som er satt for treet, slik at du ikke risikerer at bunnteksten dekker deler av treet. Du kan endre tegnsettet brukt i bunnteksten ved å gå til rammen "Bunntekst tegnsett" i menypanelet "Alternativer | Egenskaper | Utseende".

Velge sider å skrive ut

Før du kan skrive ut må du fortelle TreeDraw hvilke sider du vil skrive ut; arbeidsområdet inneholder millioner av sider!

Klikk "Alternativer | Vis sideskift" for å slå på visning av sideskifter. Hvis du har et stort tre kan det være en fordel å zoome ut til ca. 20% for å se treet bedre.

Nå vil du se røde prikkede linjer som markerer de forskjellige sidene. Merk at marger ikke er hensyntatt i denne visningen. Dette betyr at en linje som krysser to ark vil slutte ved det ene arkets marg og fortsette ved neste arks marg. Eksempeltreet har allerede øvre venstre ark valgt for utskrift, dette kan ses ved at rammen rundt er heltrukket istedetfor prikket.

For å endre hvilke sider som er valgt, klikk "Verktøy | Velg sider" eller klikk -knappen. Hold venstre museknapp og beveg musen over de sider du vil skrive ut. Når de sider du vil skrive ut er innenfor den heltrukne røde linjen slipper du museknappen. Merk at TreeDraw lagrer de valgte sider i minnet for hvert tre slik at neste gang du åpner samme tre vil de samme sider være valgt for utskrift.

Skrive ut tre

Velg "Fil – Skriv ut", klikk på "Skriv ut"-knappen eller eller klikk "Ctrl-F8" for å starte utskrift av de valgte sidene. Statuslinjen nederst i TreeDraw vil vise fremdriften i utskriften.

Hvis du vil avbryte utskriften, kan du klikke "Esc"-knappen på tastaturet eller -knappen nederst i TreeDraw ved siden av statuslinjen.